

Отже, фундаментальними у цій схемі є професійні й особистісні якості керівника, які визначають його здатність оптимально використовувати свої знання і вміння, що реалізуються у функціях професійної діяльності.

Саме через розвиток особистісних і професійних якостей, набуття фахових знань та вмінь, придбання позитивного педагогічного досвіду, виконання спеціальних функцій, формування персонального стилю управління, розвиток морально-етичної культури відбувається процес професійного становлення керівника закладу освіти.

### **Список використаних джерел**

1. Бойко І. І. Професійна компетентність керівника закладу освіти як складова його професійної культури. *Педагогічний дискурс*. 2008. №5. С. 8–14.
2. Васильченко Л. Управлінська культура керівника школи в системі післядипломної педагогічної освіти. URL: <http://osvita.ua/school/manage/1181/>.
3. Сльникова Г. В. Управлінська компетентність: методичні матеріали. К. : Ред. загальнопед. газет, 2005. 128 с.

**Ірина Левандовська**

кандидат педагогічних наук,  
доцент кафедри освітології і педагогіки  
Західноукраїнського національного університету

## **РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Який ідеальний тип людини сучасності і найближчого майбутнього? Самостійний, заповзятливий, відповідальний, комунікабельний, толерантний, здатний бачити і вирішувати проблеми автономно, а також у команді, готовий і здатний постійно вчитися новому в житті і на робочому місці, самостійно знаходити і застосовувати потрібну інформацію – всі ці якості необхідні будь-якій людині у будь-якій професійній діяльності.

На сьогоднішній день усі заклади освіти потребують фахівців, здатних творчо підходити до своєї діяльності, які володіють гнучким

мисленням, здатних до подолання різноманітних шаблонів. Що стосується керівника навчальним закладом — це перш за все висококваліфікований менеджер освітньої галузі, господарник, організатор, лідер. Тому одне з найважливіших завдань забезпечення освітньої та професійної підготовки майбутніх керівників закладами освіти є вдосконалення їх комунікативної компетентності, досягнення такого комунікативного рівня, який є достатнім для активної і плідної участі майбутнього фахівця в професійній діяльності.

Комунікативна компетентність - одна із важливих компонент професійної компетентності здобувачів магістерської програми «Управління закладами освіти», яким належить у майбутньому працювати як з дітьми, так і з дорослими людьми. Вона включає в себе компетентності, які стосуються взаємодії людини в освітній сфері:

– компетентності соціальної взаємодії: з суспільством, громадою, колективом, сім'єю, друзями, партнерами; конфлікти та їх погашення; співробітництво; толерантність, повага і прийняття іншого; соціальна мобільність;

– компетентності в спілкуванні: усному, письмовому, діалог, монолог, породження і сприйняття тексту; знання і дотримання традицій, ритуалу, етикету; кроскультурне спілкування; ділове листування; діловодство, бізнес-мова; іншомовне спілкування, комунікативні завдання, рівні впливу на реципієнта [1].

Серед комунікативних вмінь, особлива увага звертається на оволодіння вмінням організовувати текстове повідомлення в адекватну форму, мовним вмінням, вмінням гармонізувати зовнішні і внутрішні прояви, вмінням отримувати зворотний зв'язок, вмінням долати комунікативні бар'єри та ін.

З огляду на той факт, що не менш важливими для фахівця у сфері освіти є володіння інтерактивними вміннями, майбутніх керівників закладами освіти вчать оволодінню такими вміннями, як побудова спілкування на гуманній, демократичній основі, ініціюванню сприятливої емоційно-психологічної атмосфери, самоконтролю і саморегуляції, організації співробітництва, керівництва принципами і правилами професійної етики та етикету, активному слуханню.

Особливого значення для формування комунікативної компетентності освітянина набуває оволодіння ним соціально-перцептивними вміннями: адекватно сприймати і оцінювати поведінку партнера в спілкуванні, за невербальними сигналами розпізнавати його стан, бажання і мотиви поведінки, створювати сприятливе враження.

Для професійної підготовки, поряд з комунікативними знаннями і вміннями, важливим є розвиток спеціальних комунікативних здібностей, під якими розуміються індивідуально-психологічні властивості особистості, що відповідають вимогам комунікативної діяльності і забезпечують її швидке і успішне здійснення. Це пов'язано з тим, що педагогічна діяльність, як ніяка інша професійна діяльність, неможлива без побудови ефективного спілкування відповідно до цілей та умов професійної і міжособистісної взаємодії.

Оптимізації формування комунікативної компетентності сприяють такі методи активного навчання майбутніх керівників закладами освіти як: моделювання ситуації спілкування з партнером (дитина, колега, батьки); аналіз будь-яких ситуацій педагогічного спілкування; обґрунтування обраної проблеми; презентація, конструктивна критика; конструктивне вирішення конфліктних ситуацій; ділові ігри; соціально-психологічний тренінг; психологічне консультування; психологічна діагностика.

Як підсумок, необхідно зазначити, що формуванню комунікативної компетентності студентів сприяє створення умов, які позитивно впливають на професійний рівень майбутніх фахівців, їх творчу самореалізацію, на вдосконалення їх діяльності. До цих умов відносяться: осмислення студентами значущості комунікативної компетенції для майбутньої професії; програмно-методичне забезпечення її практичної реалізації; використання інтерактивних методів навчання студентів у викладанні як спеціальних, так і соціально-гуманітарних дисциплін; володіння викладачами необхідним рівнем комунікативної компетентності і включення студентів у різноманітні форми активної самостійної та індивідуальної роботи, особистісно-орієнтоване спілкування з будь-якими партнерами.

## **Перелік використаних джерел**

1. Зимняя И. А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентного подхода в образовании. М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. 40 с.
2. Леонтьев А. А. Основы психолінгвістики. М., 1997.
3. Луценко Л. И. Компетентностная модель повышения квалификации директора школы. *Педагогика*. 2005. №3. С. 61.
4. Тюріна В., Пляка Л. Професійна компетентність як фактор формування конкурентоспроможності майбутніх фахівців. *Молодіжна політика: Проблеми і перспективи. Збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практ. конф.* 15 – 16 травня 2009 р. Дрогобич, 2009. С. 135 – 137.

**Ігор Чучман**

здобувач 1 курсу магістратури  
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки,  
освітньо-професійна програма «Управління закладами освіти»,  
Західноукраїнський національний університет  
Науковий керівник:

**Тетяна Надвична**

кандидат психологічних наук,  
доцент кафедри психології і соціальної роботи  
Західноукраїнського національного університету

## **ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Завдяки стрімким змінам в сучасному світі ключове місце в системі суспільного життя набуває творчість як вища форма активності особистості, спрямована на перетворення не тільки зовнішнього, але і внутрішнього світу, на саморозвиток і самореалізацію.

Сучасне суспільство потребує особистостей творчих і активних. Кожній людині необхідно навчитися жити в умовах постійних соціальних змін, адекватно на них реагувати, вміти демонструвати світові свою унікальність і індивідуальність. Це безпосередньо пов'язано з необхідністю формування творчого потенціалу